

2023.

NATJEČAJI U PODRUČJU MLADIH

(sve što niste ni znali da trebate znati)

Impressum

AUTORI:

Josip Miličević

Kristijan Orešković

IZDAVAČICA:

Mreža mladih Hrvatske

Selska cesta 112c, 10000 Zagreb

DIZAJN:

Seline Stankir

Leo Staković

GODINA IZDANJA:

2023.

Mreža mladih Hrvatske koristi organizacijsku podršku Fonda za aktivno građanstvo, u razdoblju od 01.09.2022. do 30.04.2024.

Izrada ove publikacije omogućena je financijskom podrškom Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kroz Razvoju suradnju u području centara znanja. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost autora i nužno ne izražava stajalište Nacionalne zaklade.

Sadržaj

1

O čemu se tu točno radi?

2

Što se točno analizira?

3

Prioritetna područja po godinama Natječaja

6

Financijska sredstva

9

Objava i rokovi

10

Preporuke za unapređenje

12

2024.?

○ čemu se tu točno radi?

Središnji državni ured za demografiju i mlade (SDUDM) objavio je 8. rujna na svojim mrežnim stranicama "Poziv za prijavu projekata usmjerenih mladima za financijsku potporu iz raspoloživih sredstava dijela prihoda od igara na sreću i Državnog proračuna za 2023." Redovni je to godišnji natječaj, u sektoru poznatiji kao **Natječaj za mlade**, koji Vladino resorno tijelo za mlade objavljuje svake godine (osim pandemijske 2020.!) bilo da se radi o aktualnom SDUDM-u ili kada su ranijih godina politike za mlade bile u nadležnosti ministarstva (primjerice Ministarstvo demografije, obitelji, mladih i socijalne politike). Obzirom je Mreža prepoznata kao Centar znanja u području mladih te (na europskoj razini) kao nacionalno vijeće mladih Republike Hrvatske, u cilju dokumentiranja trenutnog stanja te promjena u sektoru mladih - i onih pozitivnih i onih negativnih - objavljujemo ovu kratku analizu te preporuke za unaprijeđenje spomenutog Natječaja.

Konteksta radi, Mreža od 2021. godine ne prijavljuje projektne prijedloge na ovaj Natječaj tako da nismo ni financijski motivirani od strane SDUDM-a pohvaliti dobre stvari kao ni jalni zbog odbijenog projektnog prijedloga kritizirati što je loše. Glavna **motivacija za izradu ove analize** identična je onoj koju je 48 udruga imala 2002. kada je osnivala Mrežu - poboljšanje uvjeta u organiziranom sektoru mladih i podizanje kvalitete života samih mladih. S tim na umu kreiramo ovu analizu, kako bismo pohvalili učinjene pomake, upozorili na negativne trendove te istaknuli preporuke za sve sadašnje i buduće donositelje odluka.

Što se točno analizira?

Predmet analize godišnji je Poziv za prijavu projekata usmjerenih mladima nadležnoga tijela za mlade, takozvani **Natječaj za mlade**. "Godišnji" je ne samo po frekventnosti objave – jednom godišnje – već i po tome što se financiraju projekti u maksimalnom trajanju od 12 mjeseci odnosno jedne godine. Financijska sredstva za raspodjelu osigurana su iz dva izvora: iz Državnog proračuna za tu godinu te iz dijela prihoda od igara na sreću*.

Na Natječaj se kao nositeljica može prijaviti isključivo "udruga koja je upisana u Registar udruga i Registar stranih udruga i djeluje najmanje jednu godinu u Republici Hrvatskoj zaključno s danom objave Poziva" i to samo ako djeluje u jednom od prioriternih područja Natječaja, što se dokazuje Statutom te naravno ako nema postojećih dugovanja prema državi. Kao nositeljica, **jedna udruga može prijaviti samo jedan projekt** na cijelom Pozivu, bez obzira na broj prioriternih područja. Za partnere na projektu udruge nositeljice mogu imati, osim drugih udruga, javne ustanove, ali i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Ovom analizom obrađeni su natječaji iz **2019., 2021., 2022. te aktualni, iz 2023.** godine. Analizirani su financijski iznosi, po prioriternim područjima te ukupni, kao i tematska područja. Također, analizirani su i neki tehnički uvjeti i/ili ograničenja poput broja dana za prijavu projekta.

*Koja su sva tijela u 2023. dobila i kolike iznose pogledajte na sljedećoj poveznici:
https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_03_31_533.html

Prioritetna područja po godinama Natječaja

Prioritetno područje \ Godina	2019.	2021.	2022.	2023.
Aktivno sudjelovanje mladih u društvu	✓	✓	✓	✓
Lokalni i regionalni programi za mlade	✓			✓
Mladi i održivi razvoj zajednice	✓	✓	✓	✓
Zapošljivost i konkurentnost mladih na tržištu rada i prevencija ulaska u NEET kategoriju		✓	✓	✓
Informativni centri za mlade	✓	✓	✓	✓
Organizacija slobodnog vremena mladih putem klubova za mlade	✓	✓	✓	✓
Centri za mlade	✓	✓	✓	✓
Mladi u ruralnim sredinama	✓	✓	✓	✓
Prevencija nasilja nad i među mladima		✓	✓	✓
Prevencija ovisnosti mladih		✓	✓	✓
Rad s mladima na potresom pogođenim područjima		✓	✓	

Kao što je vidljivo iz tablice, **posljednje tri godine** sadržaj Natječaja nije se previše mijenjao. U odnosu na 2021., kao i u odnosu na 2022., dogodile su se samo dvije izmjene u prioritetnim područjima - više se ne financira rad s mladima na potresom pogođenim područjima, a vraćeno je financiranje lokalnih i regionalnih programa za mlade.

U odnosu na 2019. godinu pak, Natječaj je znatno izmijenjen. Osim što se tada kroz ovaj Poziv nisu financirali prioriteti “prevencija ovisnosti” kao ni “prevencija nasilja”, postojali su prioriteti koji se u međuvremenu više nisu pojavljivali, a to su:

- poticanje međunarodne mobilnosti mladih
- socijalno uključivanje mladih u sustavu socijalne skrbi
- osposobljavanje za (društveno) poduzetništvo i samozapošljavanje
- rad s mladima koji nisu u sustavu obrazovanja i osposobljavanja te koji nisu zaposleni (mladi u NEET statusu)

Također, natječaj iz 2019. godine specifično je razdvojio lokalne od regionalnih informativnih centara za mlade čime se osiguralo da natječaj doprinese radu i jednih i drugih. Nakon toga pa i u aktualnom pozivu, **informativni centri svi konkuriraju za istu kategoriju**, bez obzira na tip jedinice lokalne samouprave u kojoj djeluju, odnosno iz koje dolaze.

Ono što se nije mijenjalo unutar Poziva jest nepostojanje bilo kakvog razlikovanja “malih” i “velikih” udruga. Držimo da takav model **ide na štetu malih i tek osnovanih udruga** te da bi sredstva koja se dodjeljuju ovim Natječajem trebalo podijeliti u barem dvije kategorije, temeljene na veličini organizacije odnosno, primjerice: broju zaposlenih, godišnjem budžetu, geografskom dosegu, godinama postojanja i slično.

Posebno je **zanimljivo pročitati** argumentaciju iz Poziva 2019. godine, koja je identično ponovljena u Pozivu 2021. godine, a koja je nestala u posljednja dva Poziva:

“Otežan pristup tržištu rada reflektira se na otežano stambeno osamostaljivanje mladih i nedostatak resursa potrebnih za organiziranje slobodnog vremena, ozbiljno ugrožava njihovu dobrobit i njihovu aktivnu ulogu u društvenom, gospodarskom i političkom razvoju Hrvatske. Mladi su tako sve češće uhvaćeni u krug prekarnih poslova isprekidanih razdobljima nezaposlenosti ili ekonomske neaktivnosti tijekom kojih im se rijetko nude odgovarajući obrazovni sadržaji koji bi im pomogli pri uspješnijem uključivanju na tržište rada. Prema istraživanjima Eurofounda (2014) poslovi na određeno vrijeme slabije su plaćeni, rijetko su povezani sa stručnim usavršavanjem i rijetko pokrivaju mirovinsko osiguranje, što doprinosi ekonomskoj marginalizaciji mladih i usporava njihovo osamostaljivanje od roditeljskog doma. Mladi iz Hrvatske u odnosu na europske vršnjake napuštaju roditeljski dom i stambeno se osamostaljuju nakon svoje tridesete godine.”

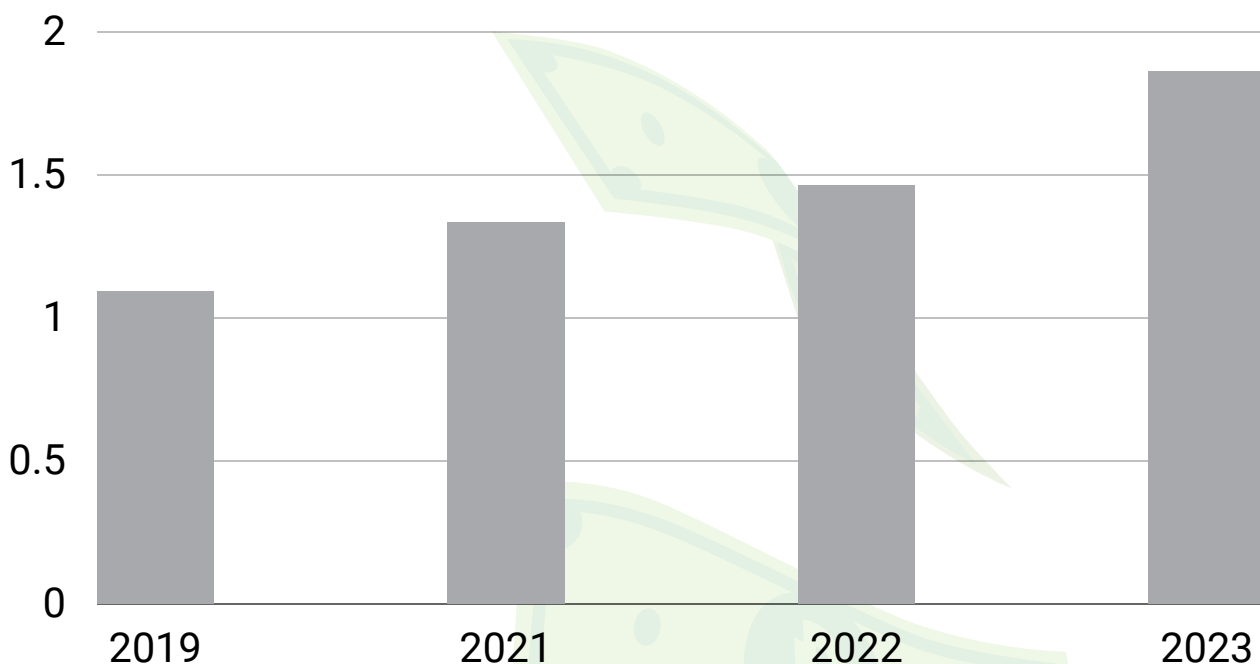

Sva aktualna istraživanja pokazuju da **mladi i dalje imaju poteškoća** u stambenom osamostaljivanju, prosječna dob iseljavanja iz roditeljskog doma u Hrvatskog viša je danas nego u 2019. godini, a iako je došlo do povećane potražnje za radnicima, mladi i dalje više od prosjeka rade putem ugovora na određeno.

Financijska sredstva

Na grafikama niže možete vidjeti kako su se mijenjali iznosi dostupni Natječajem kroz godine. Važno je pohvaliti kontinuiran rast ukupnih raspoloživih sredstava, no, kao što je vidljivo na specifičnim grafikama u nastavku, rast nije pratio sva prioritetna područja (štoviše, za nekoliko je područja čak i smanjen iznos) već je usmjeren na **bavljenje mladima kao problemom** – prioritetizirajući područja “prevencija ovisnosti” te “prevencija nasilja”.

Ukupan iznos sredstava (milijuni Eura)

2019. – 2021. -> rast od 21.95%

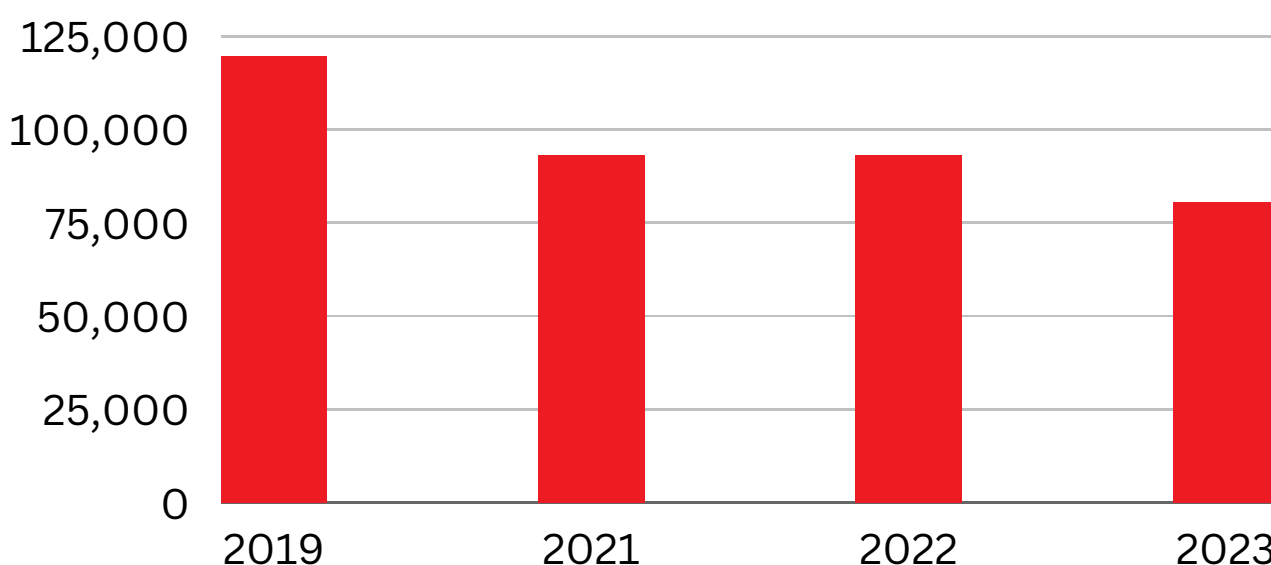
2021. – 2022. -> rast od 10%

2022. – 2023. -> rast od 27.56%

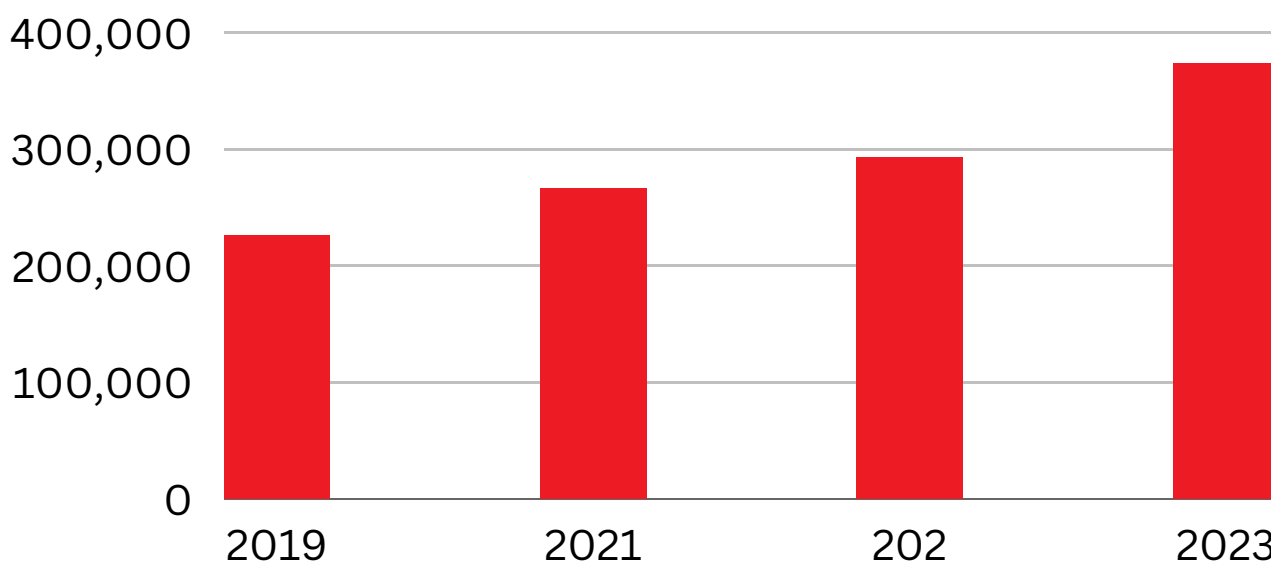
Nadamo se da će se rast ukupnog iznosa dostupnih sredstava nastaviti, usprkos tome što je u aktualnom, Nacionalnom programu za mlade **(NPM) 2023.-2025.**, predviđen identičan iznos za neke od prioritetnih područja za svaku od godina provedbe tog dokumenta.

To posebno vrijedi za teme koje su prepoznate od strane samih mladih. Tako se za prioritetno područje “Mladi i održivi razvoj zajednice” već tri godine dodjeljuje gotovo identičan iznos (2021. -> 66 361.40€, a 2023. -> 66 400€). S druge strane, evo primjera promjene prioriteta u Natječaju.

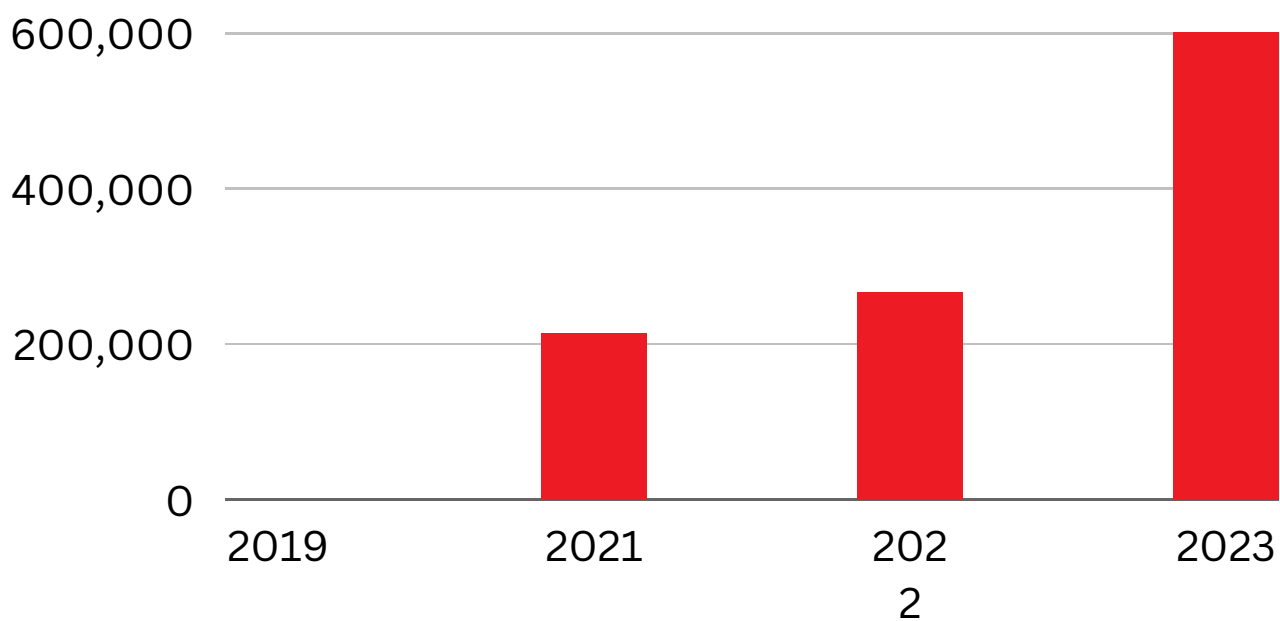
Aktivno sudjelovanje mladih u društvu (iznos u €)

Mladi u ruralnim sredinama (iznos u €)

Prevenција nasilja među mladima (iznos u €)

Objava i rokovi

Kao što ste mogli pročitati uvodno, u 2023. Poziv je objavljen 8. rujna, što je najkasniji datum od četiri godine koje su analizirane ovim dokumentom. Svakako bismo pohvalili što se odustalo od **štetne prakse raspisivanja poziva usred ljeta**.

2019	31.07.
2021	05.07.
2022	01.09.
2023	08.09.

Ipak, držimo da se i dalje treba raditi na tome da se predvidi dovoljno vremena za osmišljavanje projektne ideje, pronalazak partnera, slaganje budžeta i raspis ideje. Naime, u četiri analizirane godine **samo jednom se dogodilo** da udruge imaju barem 30 radnih dana na raspolaganju za cijeli proces.

2019	21 dan
2021	34 dana
2022	23 dana
2023	22 dana

Preporuke za unapređenje

Kao najveći savez organizacija mladih i za mlade u Hrvatskoj, s više od dvadeset godina iskustva u zagovaranju pozitivnih promjena, participacije mladih i podizanju kvalitete njihova života, donosimo preporuke kojima se predmetni Natječaj može unaprijediti kako bi bolje odgovarao praksi rada udruga mladih te stvarnim potrebama mladih. Sigurni smo da bi se uvažavanjem ovih preporuka Natječaj više usmjerio na pozitivne promjene u sektoru mladih i životima mladih općenito.

Produžiti rok za prijavu na najmanje 30 radnih dana

Organizacijama mladih potrebno je dati dovoljno vremena za razradu i predaju svojih projektnih ideja. Ovo će omogućiti kvalitetnije prijave i veću mogućnost sudjelovanja.

Segmentirati prijavu prema kategorijama

Raznovrsnost udruga zahtijeva pravedniji pristup. Potrebno je uvesti kategorizaciju prijave (barem) prema visini tražene potpore ili veličini organizacije (broju zaposlenih (i)li visini godišnjeg proračuna) kako bi se osiguralo da pristup sredstvima bude (pod)jednako dostupan svim udrugama neovisno o veličini.

Ravnomjernije ulaganje u prioritetna područja

Važno je osigurati da sredstva budu ravnomjerno raspoređena u svim prioritetnim područjima, što će osigurati sveobuhvatnu podršku heterogenim potrebama mladih.

Usmjeriti ulaganje u područja od interesa mladih

Kako bi Natječaj zaista odgovarao aktualnim potrebama mladih, ključno je prioritetizirati područja od interesa mladih. Trenutno su to zaštita okoliša i održivi razvoj, zapošljavanje te stambeno zbrinjavanje. No, ključno je redovito ispitivati potrebe i prioritete mladih u Hrvatskoj, kako bi se osigurala relevantnost odabira prioriteta područja.

Osigurati financiranje za višegodišnje programe

Umjesto financiranja samo jednogodišnjih projekata koji nerijetko rezultiraju tek kratkoročnim i individualnim pomacima, potrebno je osigurati dio sredstava za provedbu višegodišnjih programa. To će omogućiti ostvarenje mjerljivih i dugoročnih rezultata vidljivih u zajednici, te pozitivno utjecati na financijsku stabilnost i održivost udruga mladih i za mlade.

Ovakav pristup omogućuje precizniju alokaciju sredstava prema stvarnim potrebama udrugama različitih redova veličine. Manje udruge ili one koje jednostavno traže niže iznose sredstava neće biti nepošteno uskraćene ili preplavljene resursima namijenjenim većim projektima.

Osim toga, predložene intervencije u Natječaju omogućuju bolje praćenje i vrednovanje uspješnosti projekata i programa. Različite kategorije prijave mogu se uspoređivati međusobno kako bi se identificirali uzorci uspješnosti ili potrebe za poboljšanjem, što će rezultirati optimizacijom raspodjele sredstava i boljim ishodom za mlade i njihove inicijative. Na taj način, Natječaj postaje **snažno oruđe za promicanje održivog razvoja mladih i jačanje njihove aktivne uloge u društvu.**

2024.?

Iskoristi ovu stranicu i opiši Natječaj 2024. godine

